

Териториално статистическо бюро - Югозапад

Отдел „Статистически изследвания - София“

**ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ
СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2023 ГОДИНА**

През 2023 г. в област София (столица) са приключени делата за 2 472 извършени **престъпления**. От тях 1 266 са завършили с условно осъждане, 856 – с ефективно осъждане, 152 – с оправдаване, 25 – с прекратяване и 173 с освобождаване от наказание.

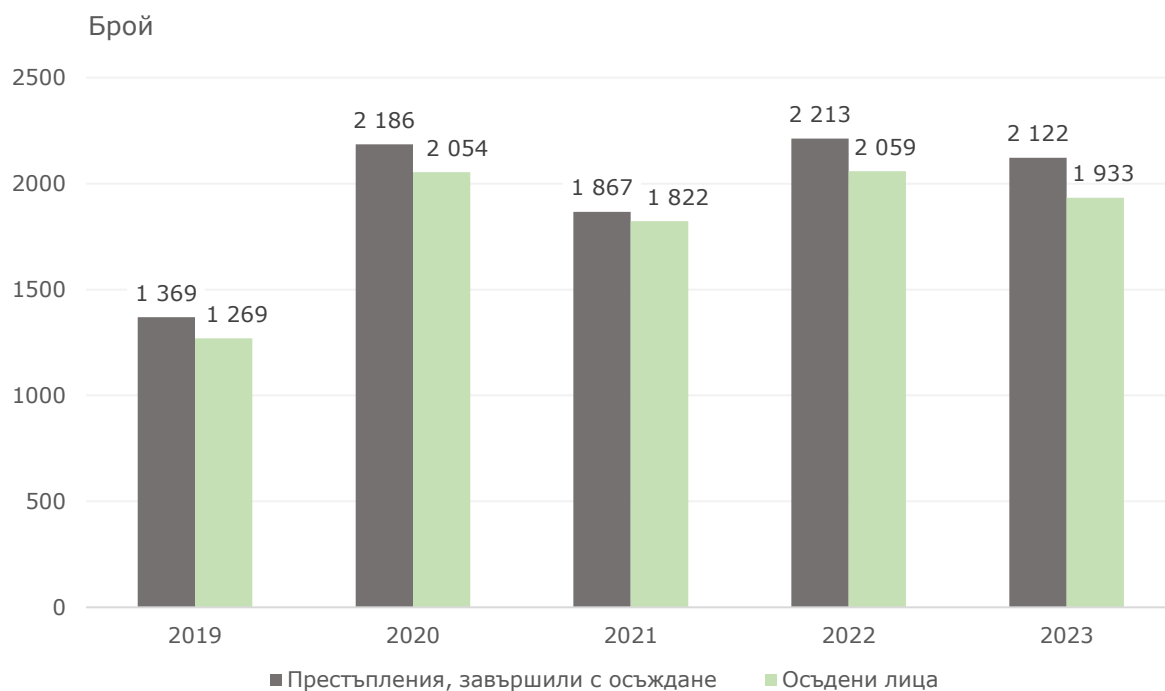
С ефективни и условни присъди са приключили делата за 2 122 извършени престъпления. През 2023 г. **обвиняеми** в областта са били 2 241 лица от които:

- условно осъдени са 1 145 лица (51.1%);
- с ефективна осъдителна присъда са приключили делата на 788 лица, или 35.2% от общия брой на обвиняемите;
- освободени от наказателна отговорност са 172 лица (7.7%);
- оправдани са 117 лица (5.2%);
- на 19 лица делата са прекратени (0.8%)

Броят на **осъдените лица** с влезли в сила присъди е 1 933. Осъдените непълнолетни лица (14-17 години) са 58, или 3.0% от всички осъдени в областта.

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

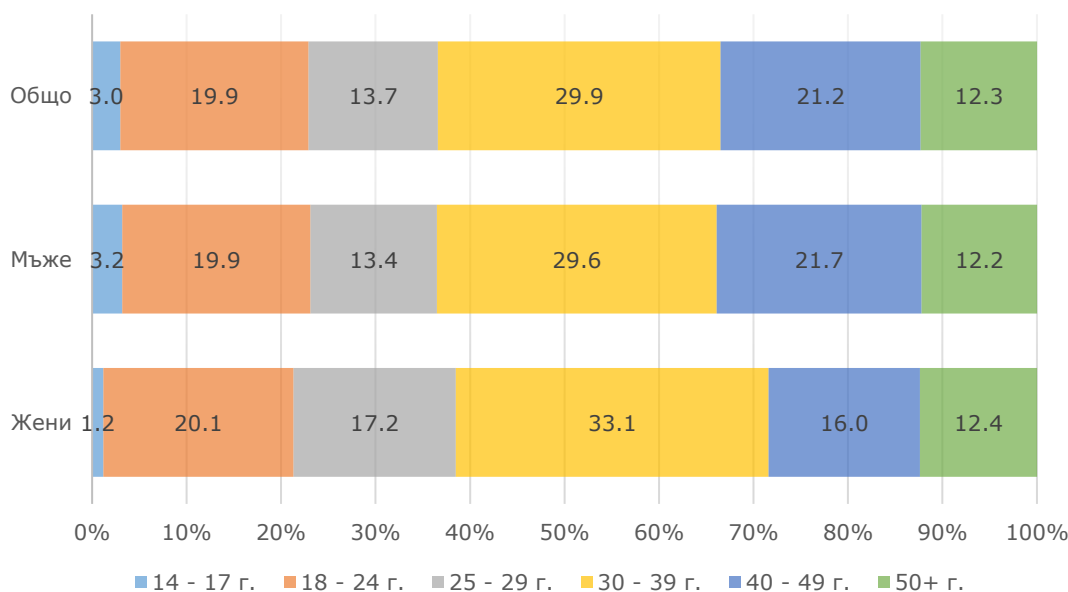
Фиг. 1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица през периода 2019 – 2023 година

Осъдените мъже са 1 764, или 91.3%, а жените – 169 (8.7%). При мъжете и при жените най-голям е делът във възрастова група от 30 до 39 години съответно с 29.6 и 33.1%. На второ място при мъжете е групата от 40 до 49 години, а при жените – тази от 18 до 24 години.

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

**Фиг. 2. Структура на осъдените лица през 2023 г.
по пол и възрастови групи**

Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица по глави от Наказателния кодекс (НК) и някои видове престъпления през 2023 година

Сред престъпленията, завършили с осъждане, най-голям е броят и делът на общоопасните - 1 113, или 52.5%. На второ място в структурата са престъпленията против собствеността, като с осъдителна присъда са приключили делата за 455, или 21.4%. С осъждане са завършили 164 престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции, което представлява 7.7% от всички наказани престъпления.

Наказани са и 172 престъпления **против личността**, 63 **документни престъпления**, 12 **против правата на гражданите** и 51 **против стопанството**.

Половината от осъдените са наказани за извършването на **общоопасни престъпления** - 996, или 51.5%. На второ място в структурата са осъдените за **престъпления против собствеността** 457 лица (23.6%).

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

За извършването на престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции са наказани 160 лица, или 8.3%.

Осъдени за престъпления против личността са 130 лица (6.7%), против правата на гражданите - 12, или 0.6% и за престъпления против стопанството - 39 лица (2.0%).

За документни престъпления са осъдени 40 лица, или 2.1%.

Общопасни престъпления¹

В структурата на общопасните престъпления най-голям е броят на престъпленията по транспорта и съобщенията – 680, или 61.0% от общия им брой. За извършването им са осъдени 630 лица, или 63.3% от осъдените за извършване на общопасни престъпления.

Престъпленията, свързани с наркотици, са 385 (34.6%), а наказаните за тях лица – 334 (33.5%).

Престъпления против собствеността²

Сред престъпленията против собствеността най-разпространени са кражбите на имущество – 56.3%. Осъдените за този вид престъпление са 261, или 57.1%.

По своята правна и криминална характеристика грабежите са сред най-тежките престъпления против собствеността – за 108 грабежа са осъдени 120 лица.

¹ Включва престъпленията, извършени по общественостепенен начин или с общопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и околната среда, при използване на атомната енергия за мирни цели и други.

² Включват: кражба и грабеж на имущество, присвояване, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие.

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Престъпления против личността¹

С изключително висока обществена опасност сред престъпленията против личността са умишлените убийства. С осъдителни присъди са завършили 14 дела за убийства (довършени и опити), като за извършването им са осъдени 16 лица (12.3%).

Сред престъпленията против личността най-голям е броят на нанесените телесни повреди – 68, или 39.5% от всички престъпления против личността.

Осъдени за тях са 53 души, или 40.8% от общия брой на осъдените за извършени престъпления против личността.

Приключилите с осъждане дела за разврат са 6 (3.5%), като и осъдените лица са 4 (3.1%).

За трафик на хора с осъдителни присъди са завършили 29 наказателни дела (16.9% от престъпленията против личността). Осъдени за това престъпление са 7 лица.

Осъдени лица по наложени наказания

В структурата на осъдените лица по наложени наказания най-голям е относителният дял на *лишените от свобода*. През 2023 г. те са 1 679, или 86.9% от общия брой на осъдените лица. От тях най-много са лишените от свобода за срок до 6 месеца (38.7% от всички осъдени на лишаване от свобода), следвани от лишените от свобода за срок от 6 месеца до 1 година – 35.1%.

Осъдени лица по брой извършени престъпления

В разпределението на осъдените лица по броя на извършените престъпления, най-голям е дялът на осъдените за едно престъпление – 88.1%. Извършителите на две престъпления са 9.7%, а на три и повече – 2.2% от всички осъдени лица през годината.

¹ Включва убийства, телесни повреди, отвличане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, обида и клевета, разврат, трафик на хора.

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Методологични бележки

Статистическото изследване за престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди осигурява информация на базата на годишни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища.

Обект на наблюдение е дейността на районните, окръжните, военните съдилища и на Специализирания наказателен съд по наказателните дела от общ, частен и административен характер. Съгласно Закона за съдебната власт (изм. И доп. ДВ. бр. 32 от 26 април 2022 г.) Специализираният наказателен съд (СпНС) е закрит. Първоинстанционните наказателни дела пред СпНС, по които е проведено разпоредително заседание, стават подсъдни на Софийския градски съд и разглеждането им продължава от съдебния състав, провел заседанието. Съдиите от съдебните състави, които не са преназначени в Софийския градски съд, се командироваат за участие в разглеждането на делата до приключването на производствата по тях.

Единици на наблюдение са престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди в рамките на отчетната година.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане, се включват всички престъпления, за които наказателните дела са завършили с условна или ефективна присъда, независимо от броя на извършителите.

Престъпление, извършено от повече от едно лице (в съучастие), се счита за завършило с осъждане, когато поне едно от обвиняемите лица е осъдено ефективно или условно. В случай, че дело приключи с оправдателна присъда за всички лица, извършители на престъплението, то се отчита за завършило с оправдание. Престъпление се отчита за завършило с прекратяване, когато спрямо извършителя или всички извършители делото е прекратено.

В броя на обвиняемите лица се включват ефективно осъдените, условно осъдените, оправданите, освободените от наказание и лицата, на които делата са прекратени.

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица, на които с влязла в сила присъда им е наложено ефективно или условно наказание.

Когато няколко лица са осъдени за извършването на едно престъпление, престъплението се отчита само един път, а всяко лице поотделно - в зависимост от изхода на делото. В случаите, когато в едно наказателно дело е осъдено лице за

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

повече от едно престъпление, се отчита най-тежкото наложено наказание по съвкупност. Когато едно лице е осъдено за няколко престъпления, то се отчита към най-тежкото наказуемо деяние, а всяко престъпление поотделно - към съответния вид престъпление.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години към момента на извършване на престъплението.

Непълнолетни са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Пълнолетни са лицата на възраст 18 и повече навършени години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Съгласно чл. 31, ал. 1 и 2 от НК **наказателноотговорно** е пълнолетно лице, навършило 18-годишна възраст, което в състояние на вменяемост извърши престъпление. **Непълнолетно лице** - навършило 14 години, но ненавършило 18 години, е **наказателноотговорно**, ако е могло да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си. Данните за престъпленията, обвиняемите и осъдените лица са получени от изчерпателно изследване чрез статистически формуляри „Карта за обвиняемо лице“ (1-СС), попълвана от органите на досъдебното и съдебното производство и информация от административен източник Единна информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП). Допълнителна информация относно методологията и данните от изследването „Престъпления, обвиняеми и осъдени лица“ е публикувана на сайта на НСИ (www.nsi.bg), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=56).